

3- SINFDA SONLI NUR YOZDAMIDA QO‘SHISH VA AYIRISH

Sirdaryo viloyati Guliston tumani

17-o‘rta maktabning boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi

Djurayeva Anora Kuzibayevna

Annotatsiya: Ushbu maqolada 3- sinfda sonli nur yozdamida qo‘shish va ayirish haqida ma'lumot berilgan..

Kalit so'zlar: qo'shish va ayirish,yig'indi,Amal.

Qo‘shish va ayirish amallarining tarkibiy qismlari. Qo‘shish amalining tarkibiy qismlari (birinchi qo‘shiluvchi, ikkinchi qo‘shiluvchi, yig‘indi). Ayirish amalining tarkibiy qismlari (kamayuvchi, ayriluvchi, ayirma). 10 ichida qo‘shish va ayirish. 10 ichida qo‘shish va ayirish amallari. Yig‘indi va ayirmani topish. Noma‘lum qo‘shiluvchini topish. Noma‘lum kamayuvchini topish. Noma‘lum ayriluvchini topish. Qo‘shishning to‘g‘riligini ayirish yordamida tekshirish. Ayirishning to‘g‘riligini qo‘shish yordamida tekshirish.

Sonni bir necha birlikka orttirish va kamaytirish. Sonni bir necha birlik orttirish (kamaytirish)ga va yig‘indini (ayirmani) topishga doir masalalar.

“...ta orttirish”, “...ta kamaytirish” tushunchalari. Noma‘lum kamayuvchini, noma‘lum ayriluvchini topishga doir masalalar. Nol ishtirokida qo‘shish va ayirish. Qo‘shishda 0 ning xossasi. Ayirishda 0 ning xossasi. Qo‘shishning o‘rin almashtirish xossasi. Sonlarning o‘rinlarini almashtirish. Qo‘shishning o‘rin almashtirish xossasi. Bo‘laklab qo‘shish usuli. Bo‘laklab ayirish va ayirish bilan qo‘shish orasida bog‘lanishga asoslangan ayirish usuli.

Nuqta. To‘g‘ri chiziq. Nur. Kesma. Siniq chiziq va egri chiziq. Nuqta, to‘g‘ri chiziq, nur, kesma, siniq chiziq va egri chiziq. Shartli o‘lchov asbobi yordamida narsaning uzunligini o‘lchash. Sonlarni o‘nlikdan o‘tib qo‘shish. Yig‘indisi 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ga teng bo‘lgan ikkita bir xonali sonni qo‘shish: $9+2$, $8+3$, $7+4$, $6+5$, $9+3$, $8+4$, ..., $9+4$, $8+5$, ..., $9+5$, $8+6$, ..., $9+8$, $9+9$ yig‘indilarni hisoblash.

Sonlarni oʻnlikdan oʻtib ayirish. Ayirmasi 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2 ga teng boʻlgan ikki xonali sondan bir xonali sonni ayirish: 11-2, 11-3, 11-4, 11-5, 11-6, 11-7, 11-8, 11-9, 12-3, 12-4, ..., 13-4, 13-5, ..., 14-5, 14-6, ..., 15-6, ..., 16-7, ..., 17-8, ..., 18-9 ayirmalarni hisoblash.

Qoʻshish va ayirish jadvallari. Bir xonali sonlarni qoʻshish va ayirish jadvali.

Yigʻindini va ayirmani topishga doir tarkibli masalalar

Yigʻindi va ayirmalarni taqqoslash. Qoʻshish va ayirish amallari natijalarini taqqoslash.

Qavslar. Qavsli ifodalar. Songa yigʻindini yoki ayirmani qoʻshish. Yigʻindi yoki ayirmadan sonni ayirish.

Sonli ifodalar. Sonli ifodalar. Ikki amalli ifodalarda amallarni bajarish tartibi (qavsli va qavssiz).

Uzunlik va uning oʻlchov birligi: santimetr. Chizgʻich bilan ishlash. Santimetr – uzunlik oʻlchov birligi. Santimetr modelini yasash. Chizgʻich yordamida berilgan uzunlikdagi kesmani yasash.

Kesmaning uzunligini taqqoslash. Kesmaning uzunligi (ikki nuqta orasidagi masofani)ni santimetrlarda taqqoslash. Koʻz bilan chamalab, qoʻlda uzunligi 1 va 2 cm boʻlgan kesma yasash.

21 dan 100 gacha boʻlgan sonlar. 21 dan 30 gacha, 31 dan 40 gacha, 41 dan 50 gacha, 51 dan 60 gacha, 61 dan 70 gacha, 71 dan 80 gacha, 81 dan 90 gacha, 91 dan 100 gacha sonlarni oʻqish va yozish, ularning oʻnlik tarkibi. 100 gacha boʻlgan sonlarni taqqoslash. 21 dan 100 gacha boʻlgan sonlar ishtirokida misol va masalalar.

100 ichida qoʻshish va ayirish. 100 sonini hosil qilish. Nol bilan tugaydigan ikki xonali sonlarni qoʻshish va ayirish. 100 ichida bir va ikki xonali sonlarni qoʻshish va ayirish (xonadan oʻtmasdan), qoʻshish amalining xossalarini qoʻllash. 100 dan bir xonali sonlarni ayirish. Tarkibli masalalar. Yigʻindini va ayirmani topishga doir tarkibli masalalar. Ikki amalli masalalar. Uchinchi qoʻshiluvchini topishga doir, sonni yigʻindiga qoʻshish va yigʻindini songa qoʻshishga doir masalalar.

References:

1. 3-sinf Matematika.